

NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG

**JEGYZŐKÖNYV
A NEMZETI VÁLASZTÁSI BIZOTTSÁG
2020. Szeptember 21-i üléséről**

Az ülés helyszíne: Nemzeti Választási Iroda székháza (1054 Budapest, Alkotmány u. 3.)

Az ülés ideje: 2020. szeptember 21. 16 óra

Jelen vannak:

Dr. Bozsóki Éva
Dr. Fábián Adrián
Dr. Lugossy-Sági Krisztina
Dr. Szalay Tamás
Dr. Sasvári Róbert
Dr. Tóta Áronné
Dr. Avarkeszi Dezső
Dr. Bodolai László
Dr. Fazekas Tamás
Dr. Litresits András
Dr. Lovas András

Dr. Nagy Attila NVI elnök
Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető
az NVI munkatársai

Távolmaradás:

Dr. Rádi Péter
Dr. Borbély Andrea
Dr. Sárhegyi Zoltán

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Köszönti a Nemzeti Választási Bizottság ülésén megjelenteket. Külön köszönti a Nemzeti Választási Iroda elnökét, valamint az Iroda munkatársait. Megállapítja, hogy a Bizottság 11 fővel határozatképes. Ismerteti a meghívóban szereplő napirendi pontot, majd szavazásra bocsátja annak elfogadását.

Szavazás

A Bizottság 14. számú jegyzőkönyvi döntése:

A Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül megállapítja az alábbi napirendet:

I. Országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

II. Jogorvoslati kérelmek elbírálása

I. Országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

1. Civil Mozgalom Egyesület által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Ismerteti a benyújtott kérdést, miszerint *„Egyetért Ön azzal, hogy a pártok és a pártalapítványok a 2022. évtől kezdődően mindig 1 évvel később, utólag kapják meg a nekik adható költségvetési juttatásokat?”*

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Szervező a népszavazásra javasolt kérdést 2020. augusztus 27-én személyesen eljárva nyújtotta be hitelesítés céljából. A kezdeményezés a törvényi követelményeknek megfelelt. Javasolja, hogy a Bizottság a népszavazási egyértelműség követelményének teljesülését vizsgálja meg a népszavazásra javasolt kérdés kapcsán.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A határozattervezet szerint javasolja a Bizottság részére a népszavazási kérdés hitelesítésének megtagadását. Álláspontja szerint a népszavazásra szánt kérdés több okból sem felel meg az egyértelműség követelményének sem jogalkotói, sem pedig választópolgári szempontból. Arról, hogy a párt és pártalapítvány a központi költségvetés terhére milyen támogatásban részesülhet, a pártok vagyona vonatkozó rendelkezéseket a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény rendelkezik. A Ptv. 4. § (1) bekezdése értelmében a párt vagyona a tagok által fizetett díjakból, a központi költségvetésből juttatott támogatásból, a párt országgyűlési képviselőcsoportja által az országgyűlési képviselőcsoport működési feltételeit biztosító költségvetési kiadási előirányzat terhére nyújtott támogatásból képződik. A Ptv. rendelkezései szerinti támogatásra jogosult minden olyan párt, amely az országgyűlési képviselők általános választásán a szavazáson részt vevő választópolgárok legalább 1%-ának szavazatát megszerzi. A pártok támogatására fordítandó összeget a központi költségvetésről szóló törvény állapítja meg, amelyet az Alaptörvény 36. cikk (1) bekezdése alapján az Országgyűlés évente alkot meg. A támogatások kifizetése negyedévenként történik, a negyedév első napján. Ezen túl azonban a központi költségvetésből nyújtott támogatás az országgyűlési képviselők választása kampánycöltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény 3. §-a szerinti támogatás is, e szabály szerint ugyanis az országgyűlési képviselők általános választásán minden pártlistát állító párt a központi költségvetésből támogatásra jogosult a kampánycöltségeik finanszírozása érdekében.

A kérdés megfogalmazásából nem derül ki egyértelműen, hogy egy esetleges érvényes és eredményes népszavazás esetén a népszavazás célja a Ptv. és a Kftv. által nyújtható támogatások, vagy csupán az egyik vagy másik támogatás kifizetési módszerének a módosítása. A pártok mellett a pártalapítványoknak a kérdésben való szerepeltetése egyfelől arra enged következtetni, hogy a kérdés kizárólag a Ptv. alapján nyújtott támogatások kifizetésének módosítására irányul, azonban a szövegben „költségvetési

juttatásokat” azaz többes számban használt fogalom szerepel, más olvasatban azt a látszatot kelti, hogy abba bele kell érteni a Kftv. szerinti támogatásokat is. Arra tekintettel, hogy a kérdés többféle, eredményét tekintve jelentős különbséggel bíró értelmezésre ad lehetőséget, azzal a következménnyel járhat, hogy a választópolgár szavazásban megtestesülő akarata és az annak alapján megalkotott jogszabályban választott megoldási mód között jelentős eltérés mutatkozna, amely a választópolgári egyértelműségén túl a jogalkotói egyértelműség sérelmére ható körülmény is. Álláspontja szerint az egyértelműség sérelmére ható körülmény az is, hogy a választópolgártól a kérdés megválaszolása valójában a pártok működésére és gazdálkodására vonatkozó jogszabályi ismereteken túl azt is feltételezi, hogy tisztában vannak a pártok és alapítványaik gazdasági helyzetével és finanszírozási szükségleteivel, valamint azzal, hogy a kezdeményezés eredménye hosszú távon a pénzügyi, gazdasági működésben, és ezáltal az Alaptörvényben foglalt rendeltetés megvalósításában milyen változásokat okozhat. Megállapította továbbá azt is, hogy a benyújtott kérdés logikai értelmezése arra enged következtetni, hogy egy esetleges érvényes és eredményes népszavazás esetén 2021. évben még a pártok, illetve pártalapítványok költségvetési támogatására a Ptv. hatályos rendelkezései szerint, negyedévente lennének jogosultak, 2022-ben a bevezetni kívánt új rendelkezés okán azonban nem részesülhetnének a központi költségvetésből nyújtott támogatásban. Felhívja a figyelmet arra, hogy a kérdésnek ez a következménye elfedve marad a választópolgárok előtt, amely szintén a választópolgári egyértelműség sérelmére ható körülmény. Az egyértelműség kérdésével kapcsolatban a Kúria általános gyakorlata rámutatott arra, hogy sérti a kérdés-egyértelműség követelményét, ha a választópolgárnak a feltett kérdés alapján nincs módjában átlátni a döntése érdemi következményeit, mert annak nem ismerheti lényegi összefüggéseit, ugyanis ahhoz olyan speciális szakmai, információbeli ismeretek kellenének, ami nem várható el. Szintén kérdésként merül fel, hogy a kezdeményezésben tartott érvényes és eredményes népszavazás végső soron érintené-e a Kftv. 2/A. § azon rendelkezését is, miszerint a kampánytámogatásra jogosult pártlistát állító párt egyéni választókerületi jelöltje legkésőbb a jelöltként való nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő napon a kincstárnak írásban nyilatkozhat arról, hogy az őt megillető támogatás igénybevételéről lemond, és azt az őt jelölő párt rendelkezésére bocsátja. Sem a választópolgár, sem a jogalkotó szempontjából nem világos, hogy ha a választókerületi képviselőjelölt lemond az őt megillető, Kftv. 1. §-a szerinti támogatásról az őt jelölő párt javára, akkor ez is a párt részére juttatott költségvetési támogatásnak minősül-e. A kifejtett anomáliák miatt a kezdeményezés a választópolgárok számára nem egyértelmű, illetve az abban való döntés olyan, általánosságban el nem várható elemző és előrelátó ismereteket igényel, amelyek miatt a kérdés nem felel meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt jogalkotói és választópolgári egyértelműség követelményének. Javasolja a kérdés hitelesítésének a megtagadását.

Dr. Litresits András NVB tag: Nyilván a kérdés nem a jelenlegi költségvetési törvényt érinti, ugyanakkor, ahogyan a tervezet [14]-es pontja is rögzíti, meg még evidencia is, hogy költségvetési törvényből történik a pártfinanszírozás. Tehát ebből fakadóan logikailag akár nem érinti a jelenlegi költségvetési törvényt, egészen biztos, hogy érinteni fogja a 2022, 2023-as költségvetési törvényt, javasolja a Bizottság részére, hogy fontolja

meg a költségvetési törvényt módosítása, mint tiltott tárgykör beemelését a határozat érvrendszerébe. Meglátása szerint a kérdésből nem derül ki, hogy az utólagos elszámolásnak mi lenne a szempontrendszere, emiatt nem sem tartja egyértelműnek a kérdést.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: További kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az *„Egyetért Ön azzal, hogy a pártok és a pártalapítványok a 2022. évtől kezdődően mindig 1 évvel később, utólag kapják meg a nekik adható költségvetési juttatásokat?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

2. Civil Mozgalom Egyesület által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Ismerteti a benyújtott kérdést, miszerint *„Egyetért Ön azzal, hogy a pártok és a pártalapítványok a 2022. évtől kezdődően csak akkor kapják meg a nekik adható költségvetési juttatásokat, ha az előző évi teljes és részletes pénzügyi elszámolásukat, minden bevételüket és kiadásukat az érintett partnerekkel együtt teljesen nyilvánossá és átláthatóvá teszik?”*

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Szervező a népszavazásra javasolt kérdést 2020. augusztus 27-én személyesen eljárva nyújtotta be hitelesítés céljából. A kezdeményezés a törvényi követelményeknek megfelelt. Javasolja, hogy a Bizottság az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközést, valamint a népszavazási egyértelműség követelményének teljesülését vizsgálja meg a népszavazásra javasolt kérdés kapcsán.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A határozattervezet szerint javasolja a Bizottság részére a népszavazási kérdés hitelesítésének megtagadását. Kifejti, hogy a kérdés vizsgálata során elsődlegesen az Alkotmány módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközés problémája merül fel. Rögzítette, hogy a pártok vagyona vonatkozó rendelkezéseket, ahogyan az az előzőekben is ismertetésre került, a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló 1989. évi XXXIII. törvény tartalmazza. A Ptv. 5. § alapján a pártok vagyona egyéb más források mellett származhat magyar állampolgár természetes személyek vagyoni hozzájárulásából és természetes személyek hagyatékából. Tekintettel arra, hogy a kérdés megfogalmazásából adódóan egy érvényes és eredményes országos népszavazás esetén valamennyi olyan természetes személy személyes adata nyilvánossá válna, aki vagyoni hozzájárulást adott valamely párt részére, valamint azon elhunyt személy személyes adata is nyilvánossá válna, aki végintézkedésében hagyatékából valamely párt részére juttatást adott, a kezdeményezés érinti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésében foglalt személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogot, amely adott esetben ellentétben állhat a közérdekű adatok megismerésének és terjesztésének jogával, valamint az átláthatóság és a közélet tisztaságának alkotmányos elvével. Álláspontja szerint azáltal, hogy a

kezdeményezés semmilyen meghatározást nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely személyes adatok nyilvánosságát kívánja, az érintett természetes személyek korlátozás nélküli, lényegében valamennyi adatának, nyilvánosságra hozatala a személyes adatok védelméhez fűződő alapjognak a feltétlenül szükséges mértéket meghaladó, az elérni kívánt céllal aránytalan, az alapjog lényeges tartalmát sértő korlátozásával járna. Mivel az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontja alapján az országos népszavazási kezdeményezés burkoltan sem tartalmazhat az Alaptörvény módosítására irányuló szándékot, jelen kérdés tiltott tárgykörbe ütközik. A kezdeményezéssel összefüggésben az alkotmányos aggályokon túl egyértelműségi problémák is felmerülnek. Mindezekből következik, hogy a kérdésben tartott esetleges érvényes és eredményes népszavazás esetén az Országgyűlésnek módosítania kellene a Ptv. jelenleg hatályos rendelkezéseit, azonban a kezdeményezés e körben nem ad iránymutatást. A kérdés alapján lehetséges lenne a pártok részére adható támogatás kifizetésének idejére vonatkozó rendelkezések módosítása. Ez esetben azonban nem egyértelmű, hogy ezen bekezdést akként kívánja Szervező módosítani, hogy a jelenleg is hatályos negyedévi kifizetés hatályban maradjon, de a kifizetés nem az adott negyedév első napján, hanem később történjen, vagy eltörölné a negyedévi kifizetést előíró szabályozást, és helyette más gyakoriságú, akár félévenkénti vagy évenkénti kifizetést kíván eszközölni. Jelen eljárás tárgyát képező kezdeményezés a teljes és részletes pénzügyi kimutatás megfogalmazást tartalmazza, azonban azon túlmenően, hogy az érintett partnerek feltüntetését kívánja, semmifajta iránymutatást nem ad arra vonatkozóan, hogy a kérdéssel megalkotni kívánt új pénzügyi kimutatás miben kellene, hogy több, részletesebb legyen a jelenlegi pénzügyi kimutatási kötelezettségnél. Így tehát a jogalkotó számára nem egyértelmű, hogy pontosan milyen törvénymódosítást hajtson végre, a választópolgárok pedig egy, a kérdésben tartott népszavazás esetén nem látnák döntésük következményeit. Ahogyan már említésre került, a kezdeményezés az érintett partnerekkel együtt megfogalmazást tartalmazza. Álláspontja szerint nem egyértelmű, hogy ezen érintett személyek részére Szervező a népszavazásra feltenni kívánt kérdéssel szándékozik-e olyan kötelezettséget előírni, amely alapján azon természetes személyeknek is lenne nyilvánosságra hozatali kötelezettségük, akik valamely párt számára vagyoni hozzájárulást juttatnak. Ha lenne ilyen kötelezettségük, további kérdést vet fel, hogy ezen nyilvánosságra hozatali kötelezettségüket hogyan, milyen formában és milyen módon tegyék. A kérdés kontextusából megállapítható, hogy a kérdésben szereplő „kötségvetési juttatások” kifejezésből nem derül ki egyértelműen, hogy egy esetleges érvényes és eredményes népszavazás esetén a népszavazás célja a Ptv. és a Kftv. által nyújtható támogatások, vagy csupán az egyik vagy másik támogatás kifizetési módszerének a módosítása. Mindezek alapján jelen kérdés nem felel meg az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt egyértelműség követelményének sem, javasolja a kérdés hitelesítésének megtagadását.

Dr. Litresits András NVB tag: Kiemel egy július 8-án megjelent sajtóhírt, ami arról szól, hogy 5 év nyomozás kellett a kamupártot vezető Seres Mária elleni vádemeléshez, kifejezetten érdekesnek találja, hogy pont ő a benyújtója egy ilyen népszavazási kérdésnek. Ez a kérdés megerősíti az előző kérdés megvitatásához tartozó hozzászólását, hogy az utólagot itt megpróbálja megmagyarázni.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az *„Egyetért Ön azzal, hogy a pártok és a pártalapítványok a 2022. évtől kezdődően csak akkor kapják meg a nekik adható költségvetési juttatásokat, ha az előző évi teljes és részletes pénzügyi elszámolásukat, minden bevételüket és kiadásukat az érintett partnerekkel együtt teljesen nyilvánossá és átláthatóvá teszik?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

3. Civil Mozgalom Egyesület által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Ismerteti a benyújtott kérdést, miszerint *„Egyetért Ön azzal, hogy szájmascsk viselésre senkit ne lehessen kötelezni, és annak hiánya miatt ne lehessen büntetni vagy korlátozni sem?”*

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Szervező a népszavazásra javasolt kérdést 2020. augusztus 27-én személyesen eljárva nyújtotta be hitelesítés céljából. A kezdeményezés a törvényi követelményeknek megfelelt. Javasolja, hogy a Bizottság az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozást, az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközést, valamint a népszavazási egyértelműség követelményének teljesülését vizsgálja meg a népszavazásra javasolt kérdés kapcsán.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A határozattervezet szerint javasolja a Bizottság részére a népszavazási kérdés hitelesítésének megtagadását. Az elsődleges elutasítási okként felveti, hogy a kérdés nem tartozik az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe, ugyanis a kérdés tárgyát kormányrendelet szabályozza. Kifejt, hogy a Kormány a járványügyi készültségi időszak védelmi intézkedéseiről szóló 285/2020. (VI. 17.) kormányrendeletben tette kötelezővé védelmi intézkedésként meghatározott helyeken a száját és orrot eltakaró eszköz viselését. A kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás alapján a jogalkotó lényegében a kormányrendelet módosítására lenne köteles, a kezdeményezés választópolgári támogatottsága esetén. Tekintettel azonban arra, hogy a kormányrendeletet a Kormány az Országgyűléstől kapott törvényi felhatalmazás alapján, származékos jogalkotási hatáskörében eljárva alkotta meg, ezért a népszavazás tárgya a Kúria és a Bizottság következetes joggyakorlata alapján nem tartozik az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe. A Kúria Knk.37.807/2012/2. számú végzésében kifejtette, hogy a végrehajtó hatalom hatáskörébe tartozó kérdésről van tehát szó abban az esetben, ha Kormány, vagy kormány tagja törvényi felhatalmazáson alapuló jogalkotási kötelezettségét teljesíti, függetlenül attól, hogy az adott kérdést az Országgyűlés is szabályozhatta volna. Tehát a kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás alapján a jogalkotónak az Eütv. 247. § (1b) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján megalkotott kormányrendelet szabályainak módosítására lenne köteles, mivel azonban a rendelet megalkotására származékos jogalkotási hatáskörben került sor, e jellegénél fogva az abban foglaltak megváltoztatása nem tartozik az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe. Ahogyan a korábbi kérdésnél,

ebben az esetben is felmerül az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykör problémája. A kérdés tárgyát képező szájaszk viselésre való kötelezés, és annak hiánya esetén való büntetés vagy korlátozás eltörlésének célja az Alaptörvény II. cikkében foglalt élethez való jog, és a XX. cikkben biztosított, testi egészséghez való jog biztosítását érinti. Elsődlegesen kihangsúlyozandó, hogy az Egészségügyi Világszervezet által a koronavírus járvány idején elrendelt korlátozó intézkedések, ideértve a vonatkozó kormányrendelet szerinti szájaszt és orrot eltakaró eszköz, pl. maszk használatára kötelezés meghatározott helyeken nem önkényesen, hanem a levegő útján is terjedő vírus elleni védekezés tudományos ismeretein alapul. Ennek okán a maszkviselésre kötelezés ezért nem öncélú intézkedés, hanem az Alaptörvény II. cikkében foglalt élethez való jog, és a XX. cikkben biztosított, testi egészséghez való jog biztosítása miatt szükséges. A maszkviselésre kötelezés elrendelésének oka, hogy a megfelelő védekezés hiányában az állam nem tudja ellátni intézményvédelmi kötelezettségét és nem tudja biztosítani a polgárok testi egészséghez és élethez való jogának érvényesülését. A népszavazási kérdésben foglalt szándék, nevezetesen hogy ne lehessen szájaszk viselésére kötelezést előírni, így a polgárok egészséghez és élethez való jogát sértik. Mivel jelenleg a maszkviselésre kötelezés a zárt közösségi terekben más megfelelő eszközzel nem helyettesíthetőek, ezért a kérdésben megtartott eredményes népszavazás az Alaptörvényben biztosított élethez és testi egészséghez való jogok aránytalan korlátozására, ezzel együtt az Alaptörvény módosításának kötelezésére vezetne. Mindezek alapján megállapítható, hogy az országos népszavazási kezdeményezés az Alaptörvény burkolt módosítására irányul, az annak alapján megalkotott jogszabály az Alaptörvény II. cikkében és XX. cikkében rögzített jogok lényeges tartalmának korlátozását eredményezné. Az utolsó pont, amit a Bizottságnak vizsgálnia kell, az az egyértelműség kérdése. Álláspontja szerint jelen kérdés sérti a népszavazási egyértelműség követelményét, ugyanis a Szervező kezdeményezése több, egyenként is megválaszolható alkérdésből áll. Az AB gyakorlata szerint ha a kérdés több olyan alkérdésből áll, amelyek ellentmondanak egymásnak, amelyek egymáshoz való viszonya nem egyértelmű, vagy amelyek nem következnek egymásból, illetve amelyek tartalmilag egymáshoz nem kapcsolódnak, sértik a választói egyértelműség követelményét. Álláspontja szerint értelemzavaró a kérdés szerkezete, mivel az első részkérdésre adott igen válasz esetén a kötelezés megszűnésével okafogyottá válik a maszkviselés elmaradása miatti büntetés vagy korlátozás alkalmazhatóságáról való választópolgári döntés. Továbbá a kérdés túl általános megfogalmazása okán a választópolgárok számára értelemzavaró lenne annak meghatározása is, hogy valójában miről nyilvánítanak véleményt. Az sem világos, hogy a kérdés szó szerinti értelme vagy a jelenlegi koronavírus miatt elrendelt járványügyi készültség idejére tekintettel megállapított tartalma alapján kellene az Országgyűlésnek eleget tennie jogalkotási kötelezettségének. A kérdésnek ez a kétféle jelentés-, illetve értelmezési tartománya ugyanis teljesen eltérő jogalkotási kötelezettséget keletkeztet. Az egyértelműség ellen ható körülmény, hogy a kezdeményezéssel Szervező vélhető szándéka, hogy a maszkviselésre sehol, senkit ne lehessen kötelezni. Ugyanakkor jelenleg sem általánosan, hanem kizárólag a tömegközlekedési eszközön, az üzletben történő vásárlás során írja elő a rendelet a szájaszt és az orrot eltakaró eszköz kötelező alkalmazását. Rámutatott arra is, hogy a kérdésben konkretizált szájaszk kifejezés

megtévesztően azt a látszatot kelti, hogy kizárólagosan a szájmaszk viselésével lehet az előírtaknak eleget tenni. A jogalkotó számára nem világos, hogy a kötelezettséget, azaz az orr és a száj eltakarására vonatkozó előírást kellene megszüntetnie, vagy az eszközök tekintetében kellene egy taxatív felsorolást meghatározni, amelynek nem része a szájmaszk. A Bizottság és a Kúria gyakorlata következetesen az egyértelműség sérelmére ható körülményként értékeli, ha a kérdés megtévesztő tartalma miatt a választópolgár nem tudja pontosan, hogy miről szavaz, illetve, hogy döntése valójában milyen következménnyel jár. A kérdés tehát nem felel meg egyértelműség követelményének sem, mindezek alapján javasolja a kérdés hitelesítésének megtagadását.

Dr. Fazekas Tamás NVB tag: Kifejti, hogy azontúl, hogy tételes jogi aggályok is felvethetők ezekkel a kérdésekkel, azonban pandémia esetén egy ilyen kezdeményezés, meglátása szerint a joggal való visszaélést jelenti. Rendkívül felelőtlen, tudományosan megalapozatlan és káros dolognak tartja az ilyen kérdések előterjesztését, amihez formálisan joga van a kezdeményezőnek.

Dr. Litresits András NVB tag: Egyetértését fejezi ki Dr. Fazekas Tamással, a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás elvével minden bizonnyal szemben áll a kérdés. Az élethez való jog meggyőződése szerint előrébb való mint a felelőtlenséghez való jog és ezt biztosítani kell.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az *„Egyetért Ön azzal, hogy szájmaszk viselésre senkit ne lehessen kötelezni, és annak hiánya miatt ne lehessen büntetni vagy korlátozni sem?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

4. Civil Mozgalom Egyesület által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Ismerteti a benyújtott kérdést, miszerint *„Egyetért Ön azzal, hogy védőoltásra senkit ne lehessen kötelezni, és annak hiánya miatt ne lehessen büntetni vagy korlátozni sem?”*

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Szervező a népszavazásra javasolt kérdést 2020. augusztus 27-én személyesen eljárva nyújtotta be hitelesítés céljából. A kezdeményezés a törvényi követelményeknek megfelelt. Javasolja, hogy a Bizottság az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozást, az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközést, a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség érintettségét, valamint a népszavazási egyértelműség követelményének teljesülését vizsgálja meg a népszavazásra javasolt kérdés kapcsán.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A határozattervezet szerint javasolja a Bizottság részére a népszavazási kérdés hitelesítésének megtagadását. Mindenekelőtt meg kell vizsgálni, hogy a kérdés alapján tartandó érvényes és eredményes népszavazás milyen jogalkotási kötelezettséget róna a törvényhozóra. A védőoltások tekintetében az

alapvető törvényi szabályozást az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény tartalmazza. Az Eütv.-ben rögzített felhatalmazó rendelkezése alapján került megalkotásra a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet, amely a védőoltásokra irányadó részletszabályokat rögzíti. Az NM rendelet taxatív felsorolja az életkorhoz kötötten kötelező védőoltásokat és a megbetegedési veszély esetén kötelező védőoltásokat, az új vagy módosított összetételű oltóanyagok alkalmazásáról egyaránt. Megállapítható tehát, hogy a kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás alapján a jogalkotó részben, a védőoltásra kötelezés tárgykörében lényegében az NM rendeletben megállapított oltási szabályok módosítására lenne köteles, a kezdeményezés választópolgári támogatottsága esetén. Az NM rendeletet a kormány egyik tagja, a népjóléti miniszter az Országgyűléstől kapott törvényi felhatalmazás alapján, származékos jogalkotási hatáskörében eljárva alkotta meg, a hatáskört jelenleg a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet alapján az emberi erőforrások minisztere gyakorolja. Mindezek alapján megállapítható, hogy a kérdés olyan tárgykörben kezdeményezi a választópolgárok véleményalkotását, ahogyan az előző kérdés esetében is már kifejtésre került, amelyben való döntéshozatalt az Országgyűlés törvényben a Kormány egyik tagjára delegálta. A kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás alapján a jogalkotónak az Eütv. 57. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján megalkotott NM rendelet szabályainak módosítására lenne köteles. Mivel azonban a rendelet megalkotására származékos jogalkotási hatáskörben került sor, e jellegénél fogva az abban foglaltak megváltoztatása kívül esik az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdések körén. Ennek a kérdésnek vizsgálata során is, ugyancsak felmerül az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykör problémája. Az Alkotmánybíróság a védőoltások alkotmányjogi vetületét többször vizsgálta, aminek eredményeként kimondta, hogy a betegek jogai közé tartozik az egészségügyi beavatkozásokba való beleegyezés és az ellátás visszautasításának joga is, ha képes a szabad, tájékozott és felelős döntésre. Ugyanakkor figyelembe kell venni, hogy a védőoltások körébe tartozik a járványügyi, közegészségügyi célból, gyermekek számára intézményesített védőoltások is, például a Hepatitis B elleni védőoltás. Ebben az esetben az oltás alanyai nem utasíthatják vissza az oltást, ugyanis nem rendelkeznek az önrendelkezési jog gyakorlásához szükséges döntéshozatali képességgel. A gyermekek testi-lelki integritásához való jogának és a szülők gyermekeik gondozásához fűződő alapjogának korlátozását szükségessé teszi az Alaptörvény XX. cikkének (1) bekezdésében megfogalmazott a testi és lelki egészséghez való jog biztosításának kötelezettsége. Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában is leszögezte, hogy tekintettel a természettudományos előfeltevésekre, az előírt, életkorhoz kötött védőoltások alkalmas és szükséges eszköznek minősülnek egyfelől a gyermekek megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődésének biztosításához, másfelől az egész társadalom fertőző betegségekkel, járványokkal szembeni védelméhez. Az alkotmánybírósági eljárása alapján nem kérdőjelezhető meg, hogy a védőoltások, köztük az életkorhoz kötött védőoltások egyfelől az egyént, a gyermeket védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől. Álláspontja szerint, a kérdésben megtartásra kerülő országos népszavazás eredményének az Országgyűlés csak úgy tudna eleget tenni, ha megszüntetné az Eütv.

és az NM rendelet által szabályozott kötelező védőoltási rendszert, amely a közösség, és elsősorban a gyermekek védettségét megszüntetné a védőoltással megelőzhető vírusos fertőzésektől. A járványok kötelező védőoltásokkal való megelőzésének hiánya pedig azt jelentené, hogy az állam vállaltan nem teljesíti az egészséghez való jog védelmét, ezért a kérdésben foglaltak tartalmilag az egészséghez való jog mint alapjog súlyos korlátozását jelentik. Mindezek alapján a népszavazási kérdésből fakadó jogalkotási kötelezettség, a kötelező védőoltási rendszer megszüntetése az NM rendelet módosításának szükségességén túl az Alaptörvény XX. cikkének (1) bekezdésében foglalt a testi és lelki egészséghez való jogból levezethető személyiség integritásához való jog tartalmának szabálya módosítását is szükségszerűen megkívánná. Az Alaptörvény azonban kizárja az Alaptörvény módosítására irányuló kezdeményezéseket az országos népszavazás lehetséges tárgykörei közül. A vizsgált kezdeményezéssel kapcsolatban továbbá még felvetődik a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség érintettsége. Magyarország Kormánya a 2289/1998. (XII. 23.) kormány határozatában egyetértett az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló Egyezményével. Az Egyezmény célja a személyek védelme volt az új orvosbiológiai eljárások nem megfelelő alkalmazásával szemben. Az Egyezmény nem csak az egyén, hanem a közösség és az emberi faj védelmében is állít fel garanciális szabályokat. Kihirdetésével a Magyar Köztársaság egyértelművé tette, hogy a szigorú, az emberi méltóság tiszteletét középpontba állító magyar egészségügyi szabályozás a leghaladóbb európai jogelveket tükrözi. A népszavazási kezdeményezés tárgyának vizsgálata során a Bizottság rögzítette, hogy a Kúria Kvk.VII.37.371/2017/2. számú végzésével helyben hagyott 29/2017. számú NVB határozatban megfogalmazott Bizottsági álláspontot, miszerint a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségvállalás érintettségének kimondásához elegendő, hogy az eredményes népszavazás alapján elfogadott szabályozás kimutatható összefüggésben álljon azokkal a konkrét vagy általános kötelezettségekkel, amelyek a szerződésben részes feleket terhelik. Jelen esetben a népszavazási kérdés eredménye a kötelező védőoltási rendszer megszüntetésére irányul. Mivel a védőoltások az egyént védik a fertőzéstől, másfelől az egész társadalmat a járványok megjelenésétől, ezért a jelenlegi jogszabályi feltételrendszer átalakítása nem vonható ki az értelmezés során az együttműködési kötelezettség köréből. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a kérdésben megtartott érvényes és eredményes népszavazás az Egyezmény megkötésekor fennálló szabályok olyan lényegi és nagy volumenű változtatását tenné szükségessé, amely közvetlenül érintené a Magyarország által vállalt kötelezettség teljesíthetőségét. A népszavazási kérdés és az Egyezményben foglalt kötelezettségek között közvetlen érintettség áll fenn, továbbá népszavazás eredménye befolyásolná az Egyezményben vállalt kötelezettségek teljesítését. Az Alaptörvényben foglalt tilalom kizárja a közvetlen hatalomgyakorlást a már hatályos nemzetközi kötelezettségek alakításából, ezért a Nemzeti Választási Bizottság megállapítja, hogy a népszavazási kérdés tiltott tárgykörbe ütközik, így népszavazásra nem bocsátható. Végül az egyértelműség kérdése az, amit a Bizottságnak vizsgálnia kell. Megítélése szerint jelen kérdés sérti a népszavazási egyértelműség követelményét, a Szervező kezdeményezése több, egyenként is megválaszolható alkérdésből áll. Az Alkotmánybíróság 52/2001. (XI. 29.) már korábban is ismertetett határozata alapján ez

sérti a választói egyértelműség követelményét. Álláspontja szerint értelemzavaró a kérdés szerkezete, mivel az első részkérdésre adott igen válasz esetén a kötelezés megszűnésével okafogyottá válik a kötelező védőoltás elmaradása miatti büntetés vagy korlátozás alkalmazhatóságáról való választópolgári döntés. A kérdés túl általános megfogalmazása okán, az abban tartott érvényes és eredményes népszavazás esetén a választópolgárok számára értelemzavaró lenne annak meghatározása is, hogy valójában miről nyilvánítanak véleményt és hogy a kérdés támogatása esetén végeredményben milyen tartalmú jogalkotásra kötelezik a jogalkotót. Nem világos, hogy a kérdés szó szerinti értelme szándékolt fogalmazás, vagy figyelemmel a benyújtáskor aktuálisan fennálló helyzetre joggal merülhet fel, hogy Szervező csak elmulasztotta specifikálni a kötelező védőoltást a benyújtott kérdésben. Az egyértelműség sérelmére ható körülményként értékeli, ha a kérdés megtévesztő tartalma miatt a választópolgár nem tudja pontosan, hogy miről szavaz, illetve, hogy döntése valójában milyen következménnyel jár, a kérdés tehát nem felel meg az egyértelműség követelményének sem. Mindezek alapján javasolja a kérdés hitelesítésének megtagadását. Kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az *„Egyetért Ön azzal, hogy védőoltásra senkit ne lehessen kötelezni, és annak hiánya miatt ne lehessen büntetni vagy korlátozni sem?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

5. Civil Mozgalom Egyesület által benyújtott országos népszavazási kezdeményezés elbírálása

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Ismerteti a benyújtott kérdést, miszerint *„Egyetért Ön azzal, hogy a személyes szabadságot járvány miatt ne lehessen korlátozni?”*

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Szervező a népszavazásra javasolt kérdést 2020. augusztus 27-én személyesen eljárva nyújtotta be hitelesítés céljából. A kezdeményezés a törvényi követelményeknek megfelelt. Javasolja, hogy a Bizottság a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség érintettségét, valamint az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközést vizsgálja meg a népszavazásra javasolt kérdés kapcsán.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A határozattervezet szerint javasolja a Bizottság részére a népszavazási kérdés hitelesítésének megtagadását. A kezdeményezéssel kapcsolatban a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség érintettsége merül fel, mivel Magyarország 1950. november 4-én csatlakozott az Rómában kelt Emberi Jogok Európai Egyezményéhez. Az Egyezmény számos emberi jogot garantál, például az élethez való jogot, a szabadsághoz és biztonsághoz való jogot, a magán-és családi élet tiszteletben tartásához való jogot. Ezen alapjogokat nem tekinti korlátozhatatlannak és számos okból lehetővé teszi ezek korlátozását. A közegészség védelme, amelynek értelemszerűen része a járványok megelőzése, a folyamatban lévő járványok visszaszorítása, hangsúlyosan megjelenik az Egyezmény korlátozást támogató vagy megengedő rendelkezései között, az egyes alapjogok járványveszélyben korlátozhatók.

Beadványozó ellenben azt a célt kívánja elérni, hogy a személyi szabadsághoz való alapjogot közegészségügyi szempontból ne lehessen korlátozni. A kérdés alapján tartott érvényes és eredményes népszavazás esetén ebből az következne, hogy egyrészt a magyar szabályozás már nem állna összhangban az Egyezmény rendelkezéseivel, hiszen Magyarország is kötelezettséget vállalt arra, hogy az alapvető jogok közegészségügyi szempontból korlátozhatóak másrészt így többé már nem tudná biztosítani az állampolgárai egészségének védelmét, nem tudna eleget tenni a járványügyi követelményeknek, amely miatt az elterjedő betegség végül az Egyezményben foglalt jogok, különösen a személyi biztonság sérelmére eredményezhetné. Álláspontja szerint az Egyezmény tartalma, az abban vállalt kötelezettségek és a népszavazásra javasolt kérdés közötti összefüggés egyértelműen kimutatható, így a közvetlen érintettség fennáll, továbbá az is megállapítható, hogy a népszavazás eredménye befolyásolná az Egyezményben vállalt kötelezettségek teljesítésének módját is. Az Alaptörvényben foglalt tilalom azonban kizárja a közvetlen hatalomgyakorlást a már hatályos nemzetközi kötelezettségek alakításából, ezért a népszavazási kérdés tiltott tárgykörbe ütközik, így meglátása szerint népszavazásra nem bocsátható. A másik aggály, ami a kérdéssel összefüggésben felvethető, az az Alaptörvény módosítása, mint tiltott tárgykörbe ütközés, tekintettel arra, hogy a kérdés a személyes szabadság korlátozhatatlanságának lehetőségét feszegeti, amit maga az Alaptörvény szabályoz. Az Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz. A (2) bekezdés pedig akként rendelkezik, hogy senkit sem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. A személyi szabadság korlátozásának számos formája ismert a magyar jogrendszerben. Ezek jórészt a büntetőeljárás lefolytatásához kötődnek büntető anyagi jogi szankcióként például a szabadságvesztés vagy büntetőeljárás kényszercselekményként, úgy mint az őrizetbe vétel, előzetes letartóztatás, ideiglenes kényszergyógykezelés jelennek meg. A büntetőeljárás mellett ugyanakkor más eljárásokban is sor kerül a személyi szabadság alapjogának korlátozására, így különösen az idegenrendészet, a szabálysértési eljárás és a rendészeti igazgatás egyes területein. Betegség esetén is több formában megengedett a személyes szabadság korlátozása. Az egészségüggyel összefüggő szabadságkorlátozások hagyományos területe a járványügy. Az egészségüggyel összefüggő szabadságkorlátozások magyar jogrendszerben nevesített eseteit. Fertőző betegség esetén így Magyarországon is sor kerülhet járványügyi elkülönítésre, azzal szemben pedig, aki meghatározott fertőző betegségben szenvedő beteggel érintkezett, járványügyi megfigyelés és zárlat rendelhető el. További személyes szabadságot korlátozó rendelkezésként jelenik meg az egészségügyi törvényben a hatósági házi karantén is, amely során a járványügyi hatóság meghatározott országokból történő beutazás esetén, vagy fertőzés, vagy megbetegedés esetén a járványügyi intézkedés alá vont személy a számára meghatározott helyet a határozatban meghatározott ideig ne hagyja el. Jelen népszavazási kérdés arra irányul, hogy a személyes szabadságot ne lehessen járvány idején korlátozni. Egy, a kérdés alapján tartott sikeres és eredményes népszavazás azonban azzal a következménnyel járna, hogy az Országgyűlés olyan jogalkotásra kényszerülne, amely szükségessé tenné az

Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének, valamint a IV. cikk (2) bekezdésének a módosítását. Ez ahhoz vezetne, hogy az alapvető jogok kivétel nélkül, így a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz való jog is korlátozhatatlanná, azaz abszolút jogokká válnának. Ez pedig a gyakorlatban azt jelentené, hogy valamennyi alapjognak feltétlenül érvényesülnie kellene, és ezekkel szemben nem létezne más olyan alapjog vagy érték, illetve érdek, amely miatt ezek korlátozhatóak lennének. A kifejtettekre tekintettel álláspontja szerint a kezdeményezésből szükségszerűen következik az Alaptörvény módosítása, amely a hitelesíthetőség akadályát képezi. Mindezekre tekintettel javasolja a kérdés hitelesítésének megtagadását. Kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 11 igen szavazattal, ellenszavazat nélkül az *„Egyetért Ön azzal, hogy a személyes szabadságot járvány miatt ne lehessen korlátozni?”* népszavazásra javasolt kérdés hitelesítését megtagadja.

II. Jogorvoslati kérelmek elbírálása

1. dr. N. I. magánszemély által a Baranya Megyei Területi Választási Bizottság 8/2020. (IX. 15.) számú határozata ellen benyújtott fellebbezés elbírálása

Dr. Sóskuti-Varga Gergely főosztályvezető: Beadványozó 2020. Szeptember 12-én nyújtotta be kifogását a Baranya Megyei Területi Választási Bizottsághoz, amelyben kifogásolta INFOMAYER Reklám- és kereskedelmi hetilap szerkesztésének jogszabálysértő mivoltát, hivatkozva a 2020. Szeptember 27-ére kitűzött időközi választásra. Kifogásában a Ve. alapvető sérelmeit rója fel a szerkesztésnek. A TVB a kifogást a 2020. szeptember 15-én kelt 8/2020. (IX. 15.) számú határozatával elutasította, arra hivatkozva, hogy abban szereplő képek, tartalmak, a kiadvány egyéb képi megjelenése nem köthető egyértelműen valamely jelölő szervezethez vagy jelölthöz. Beadványozó 2020. szeptember 18-án 15 óra 46 perckor elektronikus úton nyújtott be fellebbezést, amelyben különösen a formai szabályosságra tekintettel megjelölte az érintettséget és abban arra hivatkozott, hogy a helyi népszavazáson szavazni kívánó választópolgári státusszal rendelkezik, illetve, hogy ő a kifogás előterjesztője. A kifogásban benyújtottakat több tekintetben megismételte.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Javasolja a Bizottság részére, hogy a Baranya Megyei Területi Választási Bizottság 8/2020. (IX. 15.) számú határozata ellen benyújtott fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül utasítsa el. Megállapította, hogy a Beadványozó érintettségének indokaként azt adta elő, hogy a kifogás előterjesztője volt, személyes adataiból megállapíthatóan pedig mohácsi lakos, tehát az állított jogsérelemmel érintett város választópolgára. A vélt jogsértés tekintetében absztrakt jogának, az Alaptörvény 35. cikk (1) bekezdése szerinti szavazati jogának, valamint a Ve. alapelveinek sérelmére hivatkozott. A választópolgári státuszon és a kifogástevői minőségén túl azonban nem közölt olyan adatot, tény, és nem csatolt be olyan bizonyítékot sem, amely igazolhatná, hogy az Infomayer lap 2020. szeptember 10-i lapszámának sérelmezett szerkesztési gyakorlata rá személy szerint, jogainak gyakorlása, illetve kötelezettségei teljesítése

tekintetében közvetlenül mikor, illetve milyen módon hatott ki. Beadványozó érintettsége alátámasztásaként csak általános, absztrakt jogsérelemre, szavazati joga gyakorlására, illetve kifogástevői minőségére hivatkozott. A jogorvoslati kérelemmel érintett lap szerkesztési gyakorlata és a közte fennálló konkrét, egyedi jogi kapcsolatot nem igazolt, illetve ezt alátámasztó érvelést a fellebbezésében nem adott elő. Mindezek miatt a fellebbezés a Ve. 231. § (1) bekezdés a) pontjában írtakra tekintettel érdemi vizsgálatra nem tarja alkalmasnak.

Dr. Litresits András NVB tag: Kiemeli a Ve. 221. §-át ami beszűkítette a jogorvoslati jogot, nevezetesen, hogy a fellebbezésnél is már érintettséget kell igazolni, ami átvette a Kúria gyakorlatot, ami szintén egy visszalépés volt a korábbi Ve.-hez képest, ami gyakorlatilag bárkinek bármilyen jogorvoslati jogot megengedett a választásoknál. Emlékezteti a Bizottságok két rendszeres beadványozóra, akik ezt a lehetőséget ki is használták és ennek következtében a Kúria az eljárást illeték kötelessé tette, ezt követően módosításra került az illetéktörvény. Ugyanezen a ponton is el kívánja mondani, hogy amennyiben a Ve. módosításra kerül, szerencsés lenne, ha módosításra kerülne az eredeti szövegtervezet, miszerint ne kelljen személyes érintettség. Meglátása szerint mindenki akkor jár jól, hogyha van egy jogsértés, az kivizsgálásra és elbírálásra kerül. Üdvözlé, amennyiben a jogalkotó atekintetben visszatérne a Ve. régi szelleméhez, hogy bárki bármilyen ügyben beadhatna jogorvoslatot.

Dr. Avarkeszi Dezső NVB tag: Továbbra is határozott véleménye, hogy az ezzel kapcsolatos NVB és Kúria gyakorlat az Alaptörvénybe ütközik, nem biztosítja az állampolgárok jogorvoslathoz jogát, emiatt a tervezetet nem támogatja.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: Kérdés, hozzászólás nincs, szavazásra bocsátja a határozattervezet elfogadását.

Szavazás

Megállapítja, hogy a Bizottság 8 igen és 3 nem szavazattal a Baranya Megyei Területi Választási Bizottság 8/2020. (IX. 15.) számú határozata ellen benyújtott fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.

Dr. Bozsóki Éva NVB elnökhelyettes: A napirendi pontokat a Bizottság feldolgozta, köszöni a részvételt és a mai munkát, az ülést bezárja.

k. m. f.

di Bozsóki
Dr. Bozsóki Éva
a Nemzeti Választási Bizottság
elnökhelyettese

